

Territorial Diversity in Europe

- sinteza raportului final -

Proiectul **Territorial Diversity in Europe (TeDi)** și-a propus studiul unor regiuni europene cu anumite caracteristici socio-economice, pentru a identifica modul în care aceste regiuni pot să depășească handicapul constituit de caracteristicile geografice și să valorifice potențialul de dezvoltare locală.

Teritoriile analizate în cadrul studiului sunt următoarele:

- ✓ regiuni montane (parțial județele Alba și Suceava, Elveția – Jura și Valais, cea mai mare parte a Calotei Nordice)
- ✓ regiuni insulare (Malta, regiunile Marathasa și Tylliria din Cipru, Islanda de Nord)
- ✓ regiuni slab populate (Calota Nordică, Islanda de Nord)
- ✓ regiuni periferice dens populate (Malta)

Principalele concluzii ale **diagnozei teritoriilor studiate** au fost următoarele:

- ✓ o **tendință de depopulare** în perioada 1981-2007, care afectează zonele periferice, acestea nu își pot menține populații viabile și, prin urmare, nu vor putea menține fluxul de activități economice;
- ✓ **îmbătrânirea** semnificativă a **populației**, care pune nu doar problema dependenței demografice de populația activă, ci și insuficiența resurselor umane active necesare pentru activitățile de dezvoltare locală în prezent și în viitor;
- ✓ **ponderea importantă a sectoarelor primar și secundar** ale economiei, și prezența unor localități în care predomină activitățile miniere;
- ✓ o **accesibilitate scăzută** în județele Alba și Suceava, în special în ceea ce privește transportul aerian; din anumite puncte de vedere, accesibilitatea este însă superioară regiunilor nordice și a celor din Cipru și Malta;
- ✓ **posibilitățile** diverse de **dezvoltare a turismului** în județul Suceava, pe baza resurselor naturale și culturale (7 situri incluse în Patrimoniul Mondial UNESCO): sporturi de iarnă, parapantă, drumeții montane (Călimani, Rodna), vânat (păduri întinse), turism cultural și religios (mănăstirile din secolele 15-16), turism balnear (Vatra Dornei); dezvoltarea turismului rural montan și agroturismului poate fi intensificată; de asemenea, județul Alba prezintă numeroase resurse naturale și culturale (dat fiind istoricul locuirii montane) care îi permit dezvoltarea turismului.

Raportul menționează de asemenea, în cazul județelor Alba și Suceava, existența unor probleme de calitate a mediului, care nu trebuie neglijate. Având în vedere posibilele conflicte între perspectiva economică și cea ecologică, se recomandă coordonarea politicilor sectoriale pentru reducerea acestor posibile conflicte și diminuarea efectelor lor negative.

Creșterea accesibilității, considerată un factor absolut necesar de dezvoltare, trebuie să fie realizată ținând cont de nevoile de dezvoltare ale teritoriului în prezent și în viitor; astfel, nivelul de conectare (regional, național, european), modul de transport (rutier, feroviar, aerian), orientarea (piețele de desfacere) și obiectivele propuse (costuri, viteză, siguranță) trebuie să fie definite înainte de proiectele de creștere a accesibilității în teritoriile studiate. Teritoriile dezavantajate de poziție și de condițiile fizico-geografice pot compensa o parte din aceste dezavantaje prin utilizarea tehnologiei informaționale și de comunicații, accesul la Internet în

bandă largă fiind o necesitate, de altfel s-a constatat că în teritoriile luate drept studiu de caz accesibilitatea la mijloacele de comunicație în bandă largă. Extinderea serviciilor electronice (comerț electronic, e-guvernare, servicii sanitare și de educație la distanță) poate reprezenta o oportunitate pentru teritoriile din TeDi.

În cazul județului Suceava, principalele oportunități de dezvoltare identificate în cadrul raportului se referă la valorificarea potențialului turistic dat de patrimoniul natural și cultural, prin forme noi de turism și la valorificarea produselor locale agricole și forestiere competitive.

În ceea ce privește județul Alba, dezvoltarea locală ar trebui să aibă în vedere în primul rând potențialul turistic, și să valorifice proximitatea față de Alba Iulia, un pol urban dinamic, și față de axele de dezvoltare care traversează județul.

Este important de menționat faptul că turismul apare ca oportunitate de dezvoltare comună pentru toate regiunile analizate, astfel chiar dacă fiecare are anumite resurse naturale și culturale specifice, turismul ca activitate prin care se valorifică patrimoniul natural și cultural este prevăzut în politicile naționale și regionale pentru toate studiile de caz.

Obiectivele politicii de dezvoltare a unui teritoriu trebuie să fie strâns legate de avantajele pe care le oferă acel teritoriu și de valorificarea cât mai eficientă a potențialului teritoriului, dat de resursele naturale, resursele umane și de guvernanta teritoriului. Un alt element care trebuie avut în vedere de factorii de decizie este integrarea funcțională a teritoriilor studiate în contextul mai larg regional, național și european.

Raportul final al proiectului indică de asemenea faptul că, inclusiv în regiunile cu un nivel de dezvoltare mai ridicat și care prezintă numeroase oportunități de dezvoltare, creșterea calității vieții este o problemă extrem de actuală, fiind necesară asigurarea accesului echitabil la servicii și a unei dezvoltări echilibrate și echitabile a teritoriului, mai ales în cazul comunităților mici și izolate.

Concluziile studiului sunt următoarele:

- ✓ Deși teritoriile studiate au anumite caracteristici similare, a fost identificată o mare diversitate a acestora în ceea ce privește accesibilitatea, conectivitatea, tendințele demografice, acestea determinând în mare măsură și oportunitățile de dezvoltare ulterioară a teritoriului.
- ✓ Dimensiunea umană a diversității teritoriale este deosebit de importantă, având în vedere identitatea teritoriului care se creează adesea în funcție de anumite caracteristici geografice (munți, insule, etc);
- ✓ O diferență esențială între teritorii este dată de capacitatea de valorificare a acestor oportunități de dezvoltare armonioasă și echilibrată, în fapt de capacitatea fiecărui teritoriu, prin guvernanta teritorială, de a formula și implementa măsuri adaptate la realitățile locale, care vizează eliminarea obstacolelor principale în calea dezvoltării;
- ✓ În teritoriile cu anumite caracteristici geografice, ținta nu trebuie să fie media europeană, ci un grad cât mai mare de valorificare a potențialului teritoriului și resursele existente; trebuie ca factorii de decizie să fie conștienți că regiunile contribuie în diferite moduri la prosperitatea și dezvoltarea armonioasă a Europei, și dezvoltarea teritoriilor nu se face în același mod și în același ritm. Instrumentele de cooperare teritorială au de aceea un rol foarte important, realizând contactul dintre teritorii, contribuind la creșterea capacității autorităților locale de a identifica potențialul de dezvoltare al teritoriului pe care îl gestionează și de a formula strategii de dezvoltare.